

• باب تَفَعَّلَ

- فعل ماضی این باب بر وزن " تَفَعَّلَ " : تَقَدَّسَ - تَحَسَّنَ
- فعل مضارع این باب بر وزن " يَتَقَدَّلُ " : يَتَقَدَّسُ - يَتَحَسَّنُ
- فعل امر این باب بر وزن " تَفَعَّلْ " : تَقَدَّسْ - تَحَسَّنْ
- مصدر این باب بر وزن " تَفَعَّلَ " : تَقَدَّسَ - تَحَسَّنَ

مثال : صرف فعل ماضی از ریشه " قَدَّسَ " در باب تَفَعَّلَ :

فعل ماضی	مفرد	مثنی	جمع
مذکر	هو تَقَدَّسَ	هما تَقَدَّسَا	هم تَقَدَّسُوا
مؤنث	هی تَقَدَّسَتْ	هما تَقَدَّسَتَا	هن تَقَدَّسْنَ
مذکر	انت تَقَدَّسْتَ	انتما تَقَدَّسْتُمَا	انتم تَقَدَّسْتُمْ
مؤنث	انت تَقَدَّسْتِ	انتما تَقَدَّسْتُمَا	انتن تَقَدَّسْنِ
متکلم	انا تَقَدَّسْتُ	نحن تَقَدَّسْنَا	

• باب تَفَاعَلَ

- فعل ماضی این باب بر وزن " تَفَاعَلَ " : تَهَاجَمَ - تَصَادَفَ
- فعل مضارع این باب بر وزن " يَتَفَاعَلُ " : يَتَهَاجَمُ - يَتَصَادَفُ
- فعل امر این باب بر وزن " تَفَاعَلْ " : تَهَاجَمْ - تَصَادَفْ
- مصدر این باب بر وزن " تَفَاعَلَ " : تَهَاجَمَ - تَصَادَفَ

مثال : صرف فعل مضارع از ریشه " صَدَفَ " در باب تَفَاعَلَ :

فعل مضارع	مفرد	مثنی	جمع
مذکر	هو يَتَصَادَفُ	هما يَتَصَادَفَانِ	هم يَتَصَادَفُونَ
مؤنث	هی تَصَادَفُ	هما تَصَادَفَانِ	هن يَتَصَادَفْنَ
مذکر	انت تَتَصَادَفُ	انتما تَتَصَادَفَانِ	انتم تَتَصَادَفُونَ
مؤنث	انت تَتَصَادَفِينَ	انتما تَتَصَادَفَانِ	انتن تَتَصَادَفْنَ
متکلم	انا أَتَصَادَفُ	نحن نَتَصَادَفُ	

• باب افتعال

- فعل ماضی این باب بر وزن " اِفْتَعَلَ " : اِكْتَسَبَ - اِفْتَحَرَ
- فعل مضارع این باب بر وزن " يَفْتَعِلُ " : يَكْتَسِبُ - يَفْتَحِرُ
- فعل امر این باب بر وزن " اِفْتَعِلْ " : اِكْتَسِبْ - اِفْتَحِرْ
- مصدر این باب بر وزن " اِفْتِعَال " : اِكْتِسَاب - اِفْتِحَار

مثال : صرف فعل ماضی از ریشه "فخر" در باب افتعال :

فعل ماضی		مفرد	مثنی	جمع
غائب	مذكر	هو اِفْتَحَرَ	هما اِفْتَحَرَا	هم اِفْتَحَرُوا
	مؤنث	هي اِفْتَحَرَتْ	هما اِفْتَحَرَتَا	هن اِفْتَحَرْنَ
مخاطب	مذكر	انت اِفْتَحَرْتَ	انتما اِفْتَحَرْتُمَا	انتم اِفْتَحَرْتُمْ
	مؤنث	انت اِفْتَحَرْتِ	انتما اِفْتَحَرْتُمَا	اتن اِفْتَحَرْتُنَّ
متكلم		انا اِفْتَحَرْتُ	نحن اِفْتَحَرْنَا	

• باب انفعال

- فعل ماضی این باب بر وزن " اِنْفَعَلَ " : اِنْقَلَبَ - اِنْجَمِدَ
- فعل مضارع این باب بر وزن " يَنْفَعِلُ " : يَنْقَلِبُ - يَنْجَمِدُ
- فعل امر این باب بر وزن " اِنْفَعِلْ " : اِنْقَلِبْ - اِنْجَمِدْ
- مصدر این باب بر وزن " اِنْفِعَال " : اِنْقِلَاب - اِنْجِمَاد

مثال : صرف فعل مضارع از ریشه "جمد" در باب انفعال :

فعل مضارع		مفرد	مثنی	جمع
غایب	مذكر	هو يَنْجَمِدُ	هما يَنْجَمِدَانِ	هم يَنْجَمِدُونَ
	مؤنث	هي تَنْجَمِدُ	هما تَنْجَمِدَانِ	هن تَنْجَمِدْنَ
مخاطب	مذكر	انت تَنْجَمِدُ	انتما تَنْجَمِدَانِ	انتم تَنْجَمِدُونَ
	مؤنث	انت تَنْجَمِدِينَ	انتما تَنْجَمِدَانِ	اتن تَنْجَمِدْنَ
متكلم		انا اِنْجَمِدُ	نحن نَنْجَمِدُ	

• باب استفعال

- فعل ماضی این باب بر وزن " اِسْتَفْعَلَ " : اِسْتَقْلَلَ - اِسْتَكْبَرَ
- فعل مضارع این باب بر وزن " يَسْتَفْعِلُ " : يَسْتَقْلِلُ - يَسْتَكْبِرُ
- فعل امر این باب بر وزن " اِسْتَفْعِلْ " : اِسْتَقْلِلْ - اِسْتَكْبِرْ
- مصدر این باب بر وزن " اِسْتِفْعَال " : اِسْتِقْلَال - اِسْتِكْبَار

مثال : صرف فعل ماضی از ریشه "خرج" در باب استفعال :

فعل ماضی		مفرد	مثنی	جمع
غائب	مذکر	هو اِسْتَخْرَجَ	هما اِسْتَخْرَجَا	هم اِسْتَخْرَجُوا
	مؤنث	هی اِسْتَخْرَجَتْ	هما اِسْتَخْرَجَتَا	هن اِسْتَخْرَجْنَ
مخاطب	مذکر	انت اِسْتَخْرَجْتَ	انتما اِسْتَخْرَجْتُمَا	انتم اِسْتَخْرَجْتُمْ
	مؤنث	انت اِسْتَخْرَجْتِ	انتما اِسْتَخْرَجْتُمَا	انتن اِسْتَخْرَجْنَّ
متکلم		انا اِسْتَخْرَجْتُ		نحن اِسْتَخْرَجْنَا